

BILAG 1

18-01-2010

Dette bilag udgør Kultur- og Fritidsforvaltningens høringssvar vedr. mainstreamingprojektet ”Køns­mæssig kortlægning af kommunens sportstilbud.”

Sagsnr.
2010-5454

Dokumentnr.
2010-41252

Sagsbehandler
Winnie Brandt Madsen

’Køns­mæssig kortlægning af kommunens sportstilbud’

Kortlægning af sportstilbudene i forhold til kønsdimensionen. Hvem bruger de sportstilbud kommunen stiller til rådighed? Er der forskel på kønnenes adgang? Er der grupper som står helt uden sportstilbud eller som har dårligere chancer for at bruge tilbudene? Hvordan sikres det at begge køn får adgang til sportstilbudene?

INDHOLD

- **Kønnenes idrætsdeltagelse, aktivitetsvalg og organisationsform**

Sekretariat & Kommunikation

Rådhuset
1599 København V
1599 København V

Telefon
3366 2365

Direkte telefon
3366 2365

E-mail
wibran@kff.kk.dk

EAN nummer
5798009780393

www.kk.dk

- **Hvem bruger de sportstilbud kommunen stiller til rådighed, og er der forskel på kønnenes adgang?**
- **Facilitetsudbud med kønsmæssig bias?**
- **Idrætsfaciliteter målrettet kvinder?**
 - Hal Q. Ny idrætsfacilitet primært for kvinder?
- **Kønsskævhed – hvad gør vi?**
 - Projekt 1: Svømmenetværk København
 - Projekt 2: Integrationspartnerskaber målrettet etniske minoritetspiger

Kønnenes idrætsdeltagelse, aktivitetsvalg og organisationsform

Voksne. I 2006 viste en undersøgelse af voksne københavnernes kultur- og fritidsvaner, at 62 procent af borgerne dyrker regelmæssig idræt og motion – og at der er en ligelig kønsfordeling blandt de aktive. Til gengæld er der stor forskel på, hvilke idrætsgrene kvinder og mænd dyrker og under hvilke former de dyrker idræt.

Aktivitetsvalg. Fælles for begge køn er, at jogging er den mest udbredte idræts- og motionsaktivitet, mens stort set lige mange mænd og kvinder svømmer og dyrker motion i et fitnesscenter.

Når det gælder DE bløde bevægelsesformer som gymnastik, dans, aerobic og yoga er kvinderne overrepræsenteret. Omvendt forholder det sig med idrætsgrenene fodbold, badminton, hockey og basketball.

Organisationsform. Der skelnes mellem at dyrke idræt/motion i en idrætsforening, i aftenskolen, i kommercielt regi (fitnesscenter, danseinstitut o.lign.) eller selvorganiseret (alene eller sammen med andre). Her træder kønsforskellene tydeligt frem.

- Den københavnske foreningsidræt har en kønsfordeling på ca. 70 procent mænd mod 30 procent kvinder.
- Til gengæld er det kvinderne der dyrker motion i aftenskoleregi, hvor der udbydes aktiviteter som bevægelse, afspænding, yoga, tai-chi og varmtvandsgymnastik.
- Den kommercielle idræt har ligeledes størst tilslutning blandt kvinderne, hvilket afspejles i interessen for at dyrke dans, ridning, fitness, afspænding m.v.
- Endelig er der den selvorganiserede idræt, der dækker over aktiviteter som besøg i svømmehallen, trave- vandre- og cykelture, motionsløb, stavgang, købebadminton, ”fodbold med vennerne” og meget andet. Her er der stort set tale om en ligelig kønsfordeling. Dog kan der hæftes ”køn” på de forskellige aktiviteter. Eksempelvis ”kvinder” på ”stavgang” og ”mænd” på ”fodbold med vennerne”.

Børn. I en undersøgelse fra 2007 af københavnske børns idrætsdeltagelse på hhv. 5. og 9. klassetrin (10-års og 14-års alderen) ses det, at langt de fleste i løbet af ugen deltager i en eller anden form for idræt eller fysisk aktivitet – og at det gælder begge køn. På 9. klassetrin begynder aktivitetsniveauet dog at falde. Især blandt pigerne.

Aktivitetsvalg. Rettes blikket mod de mere idrætsprægede aktiviteter, altså idræt som noget man ”går til”, træder kønsforskellene tydeligere

frem. Hos drengene på 5. klassetrin er de populære aktiviteter (i rækkefølge) fodbold, svømning, kampsport, badminton og basketball. Hos pigerne er det dans, svømning, fodbold, ridning og badminton.

Hos drengene på 9. klassetrin er det (i rækkefølge) fodbold, motionscenter, basketball, kampsport og svømning. Hos pigerne er det motionscenter dans, fodbold, svømning, ridning og håndbold.

Organisationsform. For børns vedkommen er foreningsidrætten den helt dominerende organisationsform. Men ligesom for voksne gælder det, at langt flere drenge end piger dyrker idræt i en forening. Dette billede forstærkes væsentligt fra 5. til 9. klassetrin. Derimod er der flere piger end drenge, der dyrker idræt under ”anden form for organisering”, fx på danseskole og rideskole. Det er også de ældste piger, der melder sig ind på de private fitnesscentre.

Hvem bruger de sportstilbud kommunen stiller til rådighed, og er der forskel på kønnenes adgang?

De idrætstilbud kommunen direkte eller indirekte stiller til rådighed kan opdeles i aktiviteter og faciliteter, hvortil kønnene som udgangspunkt har lige adgang.

De største aktivitetsudbydere er de folkeoplysende foreninger. Inden for folkeoplysningslovens rammer modtager foreningerne kommunalt drifts- og aktivitetstilskud. Desuden stilles alle ledige offentlige lokaler og udendørsanlæg vederlagsfrit til rådighed for foreningslivet.

De offentlige lokaler fordeles efter nedenstående prioritering (vedtaget af BR):

1. Aktiviteter/undervisning af handicappede.
2. Aktiviteter for børn og unge under 19 år.
3. Aktiviteter for unge mellem 19 og 25 år.
4. Folkeoplysende voksenundervisning m.v.
5. Eliteidræt i henhold til rammerne udstukket af Team Copenhagen.
6. Aktiviteter for voksne i foreninger med børn og unge.
7. Aktiviteter for voksne.

Kønnene – med piger og drenge som højeste prioritet – har dermed principielt lige adgang til de kommunale idrætsfaciliteter.

Facilitetsudbud med kønsmæssig bias?

Hvis udgangspunktet i stedet tages i kønnenes forskellige valg af idrætsaktivitet og organisationsform, tegner der et lidt anderledes billede. Her kan der fx sættes spørgsmålstegn ved det rimelige i, at voksne mænds tilvalg af foreningsidrætten forfordeler dem m.h.t. adgang til de kommunale idrætsfaciliteter.

Desuden kan der i selve udbudet af kommunale idrætsfaciliteter spores en kønsmæssig bias, idet der fx ikke findes ridefaciliteter (og heller ikke rideforeninger) i København. Med godt 78.000 medlemmer på landsplan er Danmarks Ride Forbund det syvende største specialforbund under DIF. Ca. 88 procent af rideforbundets medlemmer er piger/kvinder og knap 45.000 er under 18 år. Der er m.a.o. tale om en populær idrætsaktivitet for piger/kvinder, der på grund af manglende faciliteter ikke kan udfoldes i København.

Idrætsfaciliteter målrettet kvinder?

I de næste mange år vil der være behov for løbende at forbedre og udvikle Københavns idrætsfaciliteter. For det første fordi der bliver flere københavnere. For det andet fordi den stigning, der har været i idræts- og motionsdeltagelsen i de seneste to årtier, forventes at fortsætte. For det tredje fordi idrætsmønsteret har ændret sig markant. Mange nye aktiviteter er kommet til, aldersprofilen har ændret sig, og der dyrkes idræt under mange flere organisationsformer. Hvis idrætsfaciliteterne i fremtiden skal kunne matche borgernes krav til anlæggenes funktionalitet, er det nødvendigt med nytænkning.

I en facilitetssammenhæng, hvilke overvejelser giver billedet af de københavnske kvinders idrætsmønster da anledning til at gøre sig?

I 2008 fremlagde KFF idékataloget ”10 idrætsanlæg der rykker! Nye tider – nye idrætsanlæg”¹. Et af forslagene er at etablere en idrætsfacilitet, der tager udgangspunkt i de københavnske kvinders idrætsmønster. Faciliteten har arbejdstitlen Hal Q.²

Hal Q. Ny idrætsfacilitet primært for kvinder? (projektbeskrivelse vedlagt)

Formålet med Hal Q er at skabe en facilitet, der ved sin moderne standard, indretning og udtryk understøtter mange københavnske kvinders idrætsvalg, samt deres ønske til indretning af idræts- og opholdslokalerne. Hal Q skal give mulighed for at udvikle et attraktivt idrætsmiljø for kvinder i alle aldre.

Hal Q skal være med til at rette op på nuværende skæve facilitetsanvendelse, hvor lokaler til kvindeidrætsgrene er at finde som nedslidte gymnastiksale eller i fitnesscentre, der er dyre at benytte.

Ved at tilbyde velegnede kommunale lokaler forbedrer kommunen samtidig idrætsforeningernes mulighed for at tiltrække flere kvinder og

¹ Det skal bemærkes, at idékatalogets forslag er ufinansierede.

² Der er tale om en noget misvisende titel, da 'Hal Q' ikke indeholder en egentlig 'hal', men derimod seks mindre idræts- og bevægelseslokaler.

særligt nogle af de mange piger/kvinder af anden etnisk oprindelse.

Etableringen af Hal Q signalerer, at Københavns Kommune er proaktiv og nytænkende i arbejdet med at skabe de bedste rammer for et sundt og aktivt liv blandt borgerne – og at mainstreaming indgår som et naturligt led i kommunens idrætspolitik.

Kønsskævhed – hvad gør vi?

Selvom kønnene stort set er lige aktive, vil der til stadighed være behov for at understøtte visse gruppers mulighed for at dyrke idræt og motion. Den omstændighed at færre etniske minoritetspiger/kvinder dyrker idræt sammenlignet med etniske danske piger/kvinder har resulteret i nedenstående to projekter, der begge sigter mod at dels at rekruttere, dels forbedre piger/kvindes mulighed for at dyrke idræt.

Projekt 1: Svømmenetværk København

Svømning har vist sig som en af de mest populære foreningsidrætter i København. Det gælder både for børn og voksne. Især etniske minoritetspiger og -kvinder har ofte svært ved at finde svømmetilbud, der opfylder krav til afdækning af svømmehallens vinduer, samt ønsket om kvindelige instruktører og livreddere. En række foreninger har inden for de seneste år specialiseret sig i at tilbyde målgruppen netop disse forhold, hvilket er særdeles populært. Der er fuldt booket på kvinde- og pigeholdene samt lange ventelister i alle foreninger.

For at koordinere indsatsen ude i foreningerne og udvikle og forbedre tilbuddene har KFF taget initiativ til et Netværk for Pige- og Kvindesvømning i København. Netværket består af de 4-5 store foreninger, der udbyder pige- og kvindesvømning, DGI og KFF.

Netværket tilrettelægger kurser og bassinprøver målrettet kvindelige instruktører og livreddere, udveksler erfaringer omkring hygiejne, særligt badetøj (såkaldte Burkinier) og organisering, samt arrangerer fælles svømmestævner mm. Set med mere strategiske øjne er det netværkets formål at sætte fokus på, dels at der eksisterer svømmetilbud kun for kvinder og piger, dels på den store efterspørgsel på diverse tilbud. Sidst men ikke mindst fungerer netværket som et forum, hvor nystartede, mindre foreninger kan hente inspiration og gode råd.

Projekt 2: Integrationspartnerskaber målrettet etniske minoritetspiger

KFF har indgået integrationspartnerskab med to foreninger på Nørrebro: Nørrebro Taekwondo Klub og She Zone, som tilbyder svømning, dans, boldspil mv. kun for piger og kvinder. I

partnerskabsprojekterne skal foreningerne bl.a. arbejde med:

- Rekruttering og fastholdelse af etniske minoritetspiger i fra 8-14 år
- Udvikling af pigeaktiviteter, herunder både idrætslige og mere sociale aktiviteter
- Samarbejde med lokale skoler, institutioner, pigeclubber, etniske minoritetsforeninger og boligsociale medarbejdere
- Inddragelse af etniske minoritetskvinder og – piger i foreningens bestyrelse, udvalg mm.